

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

December 18. 21. szám.

Általános elégedetlenség.

Nem mondom újat, ha azt állítom, hogy társadalmunk beteg. Bizony beteg, még pedig súlyos beteg. A betegség gyógyítására van elég orvosunk, de maga a medicina, a por, vagy hát a lapdacsem nem gyógyítja, csak ideig-óráig életben tartja a beteget. Kifogástalan doktorunk, biztos hatású gyógyító szerünk nincs. Az az orvos és az a gyógyszerész, a ki a mai társadalmat kigyógyítaná a halálos betegségéből, oly nagy szobrot érdemelne, mint a bécsi Szent-István templom tornya, vagy mint a párizsi Eiffel-torony. De ilyen nem akad.

Uton-üfélen, magán házakban és nyilvános, közös épületekben — mindenütt panaszkodnak az elégedetlen emberek. A gyáros panaszkodik a kereskedőkre, hogy ezek becsapják, nem fizetnek, hamis esődöt mondanak, — és panaszkodik a munkásaira, hogy ezek tulkövetők, rosszul dolgoznak stb. A kereskedő a vevőkre hártja a baj forrását, — sok az adós, de kevés fizet. A munkások elégedetlenek a munkaadó-gyáros eljárásával. A kisiparos a gyáripart és a nagy adót említi bajának kulförorsául. A hivatalnok kevésli a fizetését, drágaságról és a protekcio-

ról panaszkodik. A földmives osztály is sokalja az adót s a mostoha időjárás miatt nem olyan a termése, mint a minőt reményeli.

Szóval panaszt és elégedetlenséget hallunk itt is, ott is, — mindenütt.

Hogy mennyiben jogosult a társadalom egyes osztályainak elégedetlensége, panasza, — arról sokat, nagyon sokat lehetne szólni. De nem álltunk valótlan, a midőn az iparos osztály általános fölfajdulását tartjuk legjogosultabbnak. . .

Állításunk igazságát lássuk néhány pontban megvilágítva.

Először is való tény, hogy az iparosok adója keresetükkel, jövedelmükkel szemben, a társadalom többi osztályainak adójához képest oly nagy, hogy már nagyobb nem lehet.

Az is szent igaz, hogy a kontárok tul nagy száma sehol sem oly nagy és oly föltűnő, mint éppen az iparosok között. Ha egy hivatalnok — akár hanyagsága, akár tudatlansága folytán — nem akar, vagy nem tud eleget tenni kötelességének, kiségitik társai vagy rosszabb esetben nem léptetik elő és legrosszabb esetben elcsapják. Ámde, ha a kisiparosok között akad fuser — pedig tagadhatlan, hogy nagyon sokan vannak az efajtából! — A vevő közönség

mindjárt kész váddal áll elő: sokkal olcsóbban és csinosabb kiállításban kapom meg ezt, vagy azt az árut készen a boltban, mitsem ennél vagy annál a fuser mesterembereknél. Hogy a gyári ipar produktumai tartósságra nézve legtöbb esetben meg se közelítik a kézműipar termékeit, az bizonyos. És a dolog folytatása az, hogy az ilyen kontárok miatt a kifogástalan árut produkáló iparos is szenved. . .

Azt mondja egy közmondás: Minden mesterségnek arany a feneké. E példabeszéd közmondásnak megjárta talán a régi időkben, ma már azonban nem sok iparos irná ezt alá. Ma már csak így igaz: Legtöbb mesterségnek talni arany a feneké!

Szerény magam ugyan nem tartozom az iparos osztályhoz, de boldogult édes atyám az volt. Egyéb-ként is elég sokszor fordulok meg különböző foglalkozású iparosok között. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom tehát: nézetemben tárgyilagosság vagyok. — Ugy atyám, mint a legtöbb iparostól mindig azt hallottam és hallom, hogy *nem kellett volna a régi cehetektől eltérőni és a szabad ipart behozni!* Igen is, itt a baj főforrása és sehol másutt. Ez értelemben még mint fiatal ember nem egy cikkelykét irtam helyi és vidéki lapokban, de

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok

bevásárlása legelőssőbb és legmegbizhatóbban eszközölhető

ENGESZER MIKLÓS

32 év óta fenálló ékszer-, óra-, arany-,
ezüst- és china-ezüst raktárában,
PÉCSETT, az arany-hajó szálloda átellenében.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, Országot 5. sz. az Ipartestület épületében.

Megjelenik minden szombat.

Előfizetési ár:

egész évre 8 korona.
fél „ 4 korona.
negyed „ 2 korona.

azokra cáfolatot sehol egyet sem olvastam.

A midőn a cég-rendszert eltörölte a törvényhozás és megengedte a szabad ipart, akkorát döfött a becstelés szakiparon, hogy ez most is annak a betegje, még pedig súlyos betegje.

Igaz, hogy minden idő megkívánja a maga reformjainak életbeléptetését. Így a több évszázados cég-rendszer sem maradhatott meg az idők végtelenségei a maga ősidőségében. Annak a rendszernek is meg volt a maga hibája és ez gyöngéje; de lényegében, hogy jobb volt a mainál, itt minden bizonyítás helyett maga a valóság beszél. Lehett volna azt a régi cég-rendszer kissé megnyirbálni, megfésülni, kicsinosítani, szóval divatos ruhába öltöztetni s aztán kedves és helyes lett volna az új rendszer; de agyonülti tisztára s helyébe korcsot létesíteni, — a legnagyobb hiba volt!

Addig, míg a mai ipartörvények fonnátlanak és lényegesen nem változtatnak, addig állandóan elégedetlen lesz a társadalom legtöbb osztálya s első sorban az iparosok.

Foltozni, javítani lehet va-

lami elfusolt tárgyat is; gyógyítani próbálni lehet a súlyos beteget is; de mi a jó munkának vagyunk barátai és a gyógyuló beteget viruló egészségben óhajtanók látni!

Sírissaka Andor.

Irodalmi viszonyaink.

Valljuk meg őszintén, hogy ez a kérdés a magyar társaság egyik legsebezhetőbb része. Túl vagyunk azon réges régen, hogy ezt a társaságot gyerekes jelszókkel tértünk meg az irodalom terített asztalához. Szomszédaink, a kis Szerbia, Románia, Bulgária kinevetnének bennünket, ha a magyar sajtóban újra elhangznék az a régi, a 60-as évekből ismert jelszó: »Pártoljátok a magyar irodalmat!«

Nem, ezt nem tesszük! Már apró szomszédaink is túl vannak ezen, mi pedig a kultúrában mintaképek vagyunk nekik.

A nagyzás, hatalmasság, erőssé és magyarrá lett magyar társadalom a saját lelkismeretében vessen számot azzal, hogy megfelelt-e kötelességének ebben az irányban is, hogy lelki, szellemi szükségleteinek beszerzésére fordított-e elegendő tökélt háza költségetében.

Egy francia folyóiratban olvastam nemrég, hogy egy kis hivatalnok Franciaországban miképpen osztja

be 2400 franknyi évi fizetését, hogy belőle egzisztálni tudjon. Nem mondhatnám, hogy azt a szavalkós elosztást, mindenben követni lehet, de egy nagyon tanulságos részt akarok belőle kiemelni.

A lakás, háztartás, ruházat, táplálkozás után ott van egy rovat, a mely *szellemi táplálékról* szól. Erre a francia 10 százalékot vett föl, a mi a 2400 frankos fizetésnél 240 frank. Érdekes az is, hogy ezt a 10 százalékot úgy osztja fel, hogy fele az *irodalomnak* (napis sajtó, szépirodalom, szakkönyvek), fele pedig a *művészeteknek* (színház, szalon, műlapok) jut.

A francia családapa tehát éppen olyan házi szükségletnek tekinti az olvasást, a művészi gyönyörűséget, mint a kenyeret, a jölkakást, a test kielégítést. Ez a vonás nemcsak a francia hivatalnokban van meg, hanem a munkásban, a földművesben is s ebben rejlik a francia kultúrának világot hódító nagy ereje, a szellemi erőnek az a hatalma, mely imponál mindenkinek.

Hát nálunk, vajjon, hogy áll a dolog?

Van-e csak megközelíthető számban is a legjobb intelligenciának körében olyan férfú, aki költségvetésében rovást csinál arra, hogy ennyit meg ennyit az irodalom pártolására szántam. Van! . . . Szégyenszemre mondom, hogy nem becsülöm többre az ilyen böcs emberek számát

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

Egy vak hegedűs története.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

Négy éves korában vesztette el szemvilágát. Az asztalnál játszadozott, feldöntötte a petróleum lámpát, az égő folyadék elborította testét és kiégette szemeit.

Hat éves korában özeget anyját vesztette el és a világtalan árva a vakok intézetébe került.

Csak 13 éves korában találkozunk ismét Gyurival, egy kávéházban, a hol vakokból álló zenekar szokott naponta játszani.

Gyuri is köztük van. Ő a primás.

A fiuk szépen játszanak, csak nem kifogástalanul.

Befejezték a csárdást, leteszik

a hegedűket és sűrű taps jutalmazta őket. A primás feláll és halvány márványhideg arcának mosolyával mélyen meghajítja magát a — nagybögs előtt, a mit a vendégek persze harsogó hahotával fogadnak.

Szegény Gyuri nem tudta elképzelni, hogy miért nevetnek a vendégek, hogy ő meghajít magát előttük.

Egyedül a cimbalmos nem vak. Ő hordja körül a tálcát, szedi be a pénzt és a vendégek gorombaságait. Ő segít a gyámoltalanokon, ha valamin nem képesek megtenni.

Most is a tálcával jár körül az egyik asztalnál, egy fiatal emberkéből álló társaság azt a tanácsot adja neki, hogy máskor ha tapsolnak, akkor fogja ő meg a primás fejét és fordítsa a közönség felé, nehogy az máskor is a nagy

bögs előtt hajtsa meg magát, a mire aztán az egész tisztelt asztaltársaság a hasít fogja nevetében.

A primás hallotta a fenhangon mondott gyuras szavakat s hallotta a durva nevetést is. Mélyen sáhlajtot, főnytelen szemével abba a végtelen, sötét semmibe bálmut s melancholikus halvány arcán megjelent egy fájdalmas vonás.

Ki ismeri a vakok belső világát. Az ember, aki csak a szemével lát, közvetlen kapja a külső benyomásokat. A természetben és a bonctan gyönyörűen megmagyarázza, mint vezetik a látidegek a benyomást az agyba, hol az gondolatát idomul és mint hat a gondolat az összeköttöt idegek, vér- edények stb. által a szívre, a hol már érzéssé alakul.

De micsoda anatomia, psycho-

társadalmunkban két százaléknál. Ezor értelmi foglalkozó ember közül nálunk legfeljebb húsz ember van a gondolkodásnak az a magaslátán, hogy előre föltszi magában, hogy az irodalmat, a művészetet is szükségletei közé számítsa.

Hja, persze! Elég nekünk az újság! Majd ha marad egy két forint fölöség, akkor megvesszük az 50 kr.-os könyveket. De marad-e? Nem marad! Az a közép osztály rendesen fölemészti egész keresetét, s jó, ha nem dolgozik deficitre, mert nehéz a megélhetés. Igaz, sok a tehér! Sok az egylet, ahonnan nem lehet kimaradni, mert a botosné is ott van; kalapot is hármat kell venni, mert a suszterének kettő van, s ruhát nem lehet 1 frt 20 kr.-os szövetből varratni, mikor a férjem uram írorka 1 frt. 50 kr.-os szövetből varrat ruhát a feleségének.

Ez a vidéki, kisvárosi felfogás. Azt azonban már nem látjuk meg, s nem utánozzák, ha a sarki bollos, a kinek hála istenek jól megy a dolga, — meghozhatja a Vasárnapi Újságot, meg az Új Idők-et, s megveszi az újabb jó könyveket s a lányával, fiával felolvasztja magának egy esteinként. Holvagy. Ez nem külsőség, sem pedig nem életszükséglet. Lám a főispán úr se olvas írka-firkákat s gúnyosan beszél a sok skribleréről. Ebben már a föllehálókat követjük inkább.

Kicsinyes dolgokban túlszámnyalni a nálunk kisebbeket, nagy dolgokban majmolni a föllehálókat tévedés, rossz szokásait, — ez nálunk erkölcsöse vált, szomorú, és rossz erkölcsöt.

S mi az eredmény?!

A sarki bollos csendes megelégedett életet él otthon, szelid családi körben; estéi derültek, mert megaranyozta egy nem is álmódott kellesse élvezet, az irodalom élvezetének mákonya. Tanulnak belőle szellemet, erkölcsöket; az olvasmány rászorítja őket a kontemplációra, a mérlegelésre, a helyes ítékezésre, megismerkednek eddig ismeretlen dolgokkal, ismeretlen alakokkal.

A főjegyző ur ellenben fáradtan, morózan tér haza, gépiesen megvacsorázik, aztán szellemesen cséveg és végül vagy unatkozik, vagy elmegy mulatni. Otthon nem találja meg, keresi a távolban, elmegy vendégségbe, amiért viszont vendégeket kell látma, — de legtöbbször egyedül megy el a — kaszinóba — újságot olvasni, mert otthon nincs. A kaszinóba egy parázs ferlib, vagy egy vig kompánia verődik össze és hamar eluszik 10 kötet nagyon jó könyvnek az ára. Másnap ezért a jegyző ur dühös, de mégse jön rá a megoldásra, hogy ha volna otthon szórakozható olvasmánya, akkor nem kellene kicsatangolni a házból.

Ez csak sablonos példázat, az

igaz. Nem is húzótorá, egészben a magyar társaságnak szól egészen, mert biz isten sok bajunknak oka rejlik a kisvárosi élet ferdeségeiben. Nincs intenzív erő a családi életben, a tüzhely nem elég meleg; a kávéház, a kaszinó, az irtes és unatkozó társaság sokkal kerestettebbek, mint a nyugas házi otthon.

Tegyétek puhábbá, melegebbé a fészkeiteket, jó magyar asszonyok, — majd szivesebben időzik benne a fiatal sas. Ennek egyik legjobb eszköze az irodalom. Ennek az aranyos sugara világosságot ad, és melegelet terjeszt, a fészek vidámabb lesz általa, az élet bensőbb benne, s lakói megelégedettebbek.

Politikai és gazdasági kölcsönhatások.

Az a végső kifejlődésében mégis csak közgazdasági jellegű esemény halmoz, mely Magyarország politikai életét jelenleg urálja, rendkívül alkalmas arra, hogy belőle következtetéseket vonjunk le a politikának és a gazdasági közéletnek egymással való kölcsönhatásáról.

Régi tapasztalat az, hogy a közgazdasági események bizonyos körösszekötöttség után kihatnak a politika alakulására s viszont a politika nagy mértékben irányadó befolyással van a közgazdasági tényezők miként való fejlődésére,

logia, physionomia, phrenologia, vagy más ia-val végződő tudomány magyarázza meg azt, hogy miképpen megy ez fordítva az oly embereknél, a kik csak a szemekkel nem látnak? A kinek először a szívük dobban nagyot — mint most dobbant Gyuri primás — aztán miködik az agy és megjelen abban az örök öbén egy fényes pont, mely ragyog, mint a sötétséget áttörő villanyfény és muló, mint az emberekbe vetett bizalom.

Gyurinak az izmai megfeszülnek. Meghajlik, fejét oldalvas fordítja és lekonyítja mintha hallgatódzánk. — »Sándor! —
— »Mit akarsz?« kérdi a cimbalmos.

— Nézz csak ki, nem-e Lili vár rém?

Sándor kinéz és megpillant a

kávéháznak egyik tükörablakán kívül egy valóságos madonnafotó, halvány, jóságtejes, szenvedő nőnökkal.

— Dei gen itt van, épen ide néz. Gyuri gyorsan feláll.

— Ma nem játszunk többet. És félre tolja székét előre nyugtolt karokkal, tapogatódzva siet a ruhafogas felé, kalapját és botját magához ragadva, a botot maga elé tartva, bizonytalan léptekkel siet az utcára.

— Itt vagyok Gyuri — szólal meg a kint váró leány, miattal a gyámoltalan felé siet és megfogja karját.

Gyuri görcsösen, heves mozdulattal kapaszkodik a leány karjába.

— Jer! Menjünk! Már végeztem.

— Miért vagy ma oly kedvetlen, oly lehangolt? Bántott valaki? —

Talan ismét gunyt ütök veled? Kérdi a szép halvány leány.

— Ne légy nyugtalan kedves Lillim! Nem bántott senki, de ki is bántana egy vak koldust.

Lili felsóhajtott, fájdalmas, sokat monoló pillantást vetett Gyurira és szótlanul gondolatokba merülve folytatták utjokat.

Gyuri nem laktott az intézetben, mint a többi társai. Lili anyja, ki a szerencsétlennek nagynénje volt, egy véletlen eset folytán megtudta, hogy Gyuri a vakok intézetében tartózkodik és a derék asszony, dacára annak, hogy maga és egyetlen leányával Lilivel együtt sa nyaru anyagi viszonyok közt élt, nem nyugodott addig, míg Gyuri az intézetből magához nem vehette.

Midőn lánya, a szép Lili megpillantá vak rokonát, oly vonzalom keletkezett szívében, melyet

irányulásra, működésére. Politikai válságok és fordulatok rendszerint hasonló alakulást idéznek elő a közgazdaság egyes ágaiban vagy néha egész területén s viszont nem egyszer volt valamely pénzügyi avagy gazdasági válság előidéző oka nagy politikai fordulatoknak.

Magyarország és Ausztria jelenlegi viszonyai kétségkívül nagy politikai események magva s elkerülhetetlenül bekövetkező fordulatokat rejt magában a két állam közgazdaságára nézve is. Ha figyelembe vesszük, hogy az egész politikai kérdést a két állam gazdasági szövetségének fentartása vagy megszüntetése felett való intézkedés körül forog, úgy tisztában kell lennünk azzal is, hogy ezuttal még a rendesnél is nagyobb jelentősége van a mostani politikai eseményeknek a közgazdaságra nézve. Majdnem úgy lehetne jellemezni a helyzetet, hogy ezuttal a politika egyszerűen szoldjában áll a közgazdaságnak; mert az az eredmény, mely ebből a politikai háboruságból származik, feltétlenül a közgazdaságra háramlik át. Ha győz a magyar politika, úgy feltárló a magyar közgazdaság új korszaka, ha pedig az osztrák viszi el a diadalt, úgy továbbra is fenmarad a magyar közgazdaság alárendeltsége Ausztriával szemben.

Ily körülmények között mérlegelven a nagy küzdelem kihatásait,

a közgazdasági térré átháruló események tekintetében, teljesen ríbizhatjuk magunkat arra az irányadásra, melyet a politikai eseményektől nyerünk. Ahova ez az irányadás vezet, ott kell keresnünk és megtalálnunk a közgazdasági események közvetlen eredőforrását s ott körülbelül megláthatjuk azt is, hogy mivé fog fejlődni a közgazdaság terén az a hatás, melynek a politikából nyíló erőforrás az életmódja és táplálója.

Már a harc első tényezőjéből: a helyzetből is biztos következtetést lehet vonni arra nézve, hogy a most folyó nagyszabású politikai eseményekben Magyarország nem veszíthet, csakis nyerhet. Következésképpen tehát gazdaságunkra is csak nyereség járhat ezekből az eseményekből. Sőt ha közgazdasági szempontból tekintjük s tárgyalkuk a dolgokat, még sokkal szembetűnőbbben és nagyobb szerűben mutatkoznak a kedvező kihatások körvonalai, mert legutolsó esetben Ausztriával való vámközösségünk megszüntése egész közgazdaságunk önálló intézkedés volna előlünk — olyan eredmény tehát, amelynek elérhetését rövid idő előtt minden politikus a távoli évtizedek kétes kihatásai közé sorozta.

Bármennyire megszoktuk is a vámközösséget s a hosszú évtizedek folyamán bármennyire egybenőtt is a két ország közgazdasága — e

viszony megszakításától nincsen féltvevalónk. Hiszen komoly gazdasági politikuskok és kiváló szakemberek évtizedek óta hangsúlyozták, hogy az önálló vámterület sokkal kedvezőbb volna Magyarországra nézve a jelenlegi vámközösségnél.

S az utóbbi idők súlyos közgazdasági viszonyai közepette nagyon erősen megnövekedett azoknak a számbaveendő tényezőknek a tömege, mely a vámközösség megszűnésében s a gazdasági önállóság teljes érvényre juttatásában látja az egyetlen menszvárat közgazdaságunkra nézve. Kétszételen is, hogy gazdasági viszonyaink mai súlyos helyzetét csakis valamely igen nagy eseménytől tudná jobbra fordítani. A vámközösség megszüntése ilyen nagy eseményként kínálkozik; tehát nem félünk kellene tőle, de örvendeznünk vele. Ennek az eseménynek bekövetkezése olyan beláthatatlanul hatalmas fellendülést idézne elő a magyar ipar minden rétegében és egész vonalán, mely egy csúpsra megeremtelné ezen a téren is mindazt, amit évtizedek folyamán hiába igyekeztünk csak megközelíteni is.

Nyugodtan nézhetünk tehát előre annak, amit a politika közgazdaságunknak hozhat; mert a legjobb hatást várjuk tőle. Sőt amely tekintetben eddig még kétségben voltunk, ma már az is tisztázott dolgot: a külföld magatartása. Ausz-

nemes lelkek közös szenvedése szokott szülni.

Lili győgyhatatlan mellbajban szenvedett.

A szerencsétlenek csakhamar megértették egymást. Nem iparkodtak egymást vigasztalni, tudták, hogy bajuk ellen csak egy orvoság van és ez a halál. Addig míg az az orvos nem jelentkezik, hiába minden vigasz. De enyhíteni iparkodtak egymás sorsát.

Midőn lakásukhoz közeledtek, Gyuri megtörte a csendet.

— Lili, néked van valami bajod ma, — mondá remegő hangon. — Melled jobban fáj, mint egyébkor; nemde?

— Miből gyanítod azt? — kérde Lili meglepetve.

Gyuri habozott.

— Nos szólj hát! — sürgeté a éány.

— Most nem; majd máskor... holnap — felelé zavartan s akadovza Gyuri. Nem... még ma rögtön. Hátha holnap későn lesz, tevé halkan utána.

Izgatottan léptek a szobába. — Gyuri hevesen vonta Lilit maga mellé a pamlagra; keble zliált, arcát sötét pír borítá, midőn következőleg szólt:

— Emlékszel-e, mikor engem ide hoztatok? Mikor legelőször találkoztunk és kézzemmel végig simítottam arcodat.

— Emlékszem.

— És emlékszel-e, hogy én azt mondtam neked, hogy most már ismerlek, most már tudom, hogy engem ezuttal az angyalok fognak megvédeni, hogy te lész ezuttal az egyetlen világos pont az én sötét örök éjszakámban.

— Emlékszem.

— Nem tudom mi sugta azt akkor nékem, de azon éjjel, midőn álmatlanul, émerengve sorsom fölött feküdtem ágyamban, megjelent előttem egy világos ködfátyol, egy világos pont és a pont mindig-mindig nagyobboldott, míg végre egy halvány leány-arcot látam magam előtt, egy emberi arcot és ez arc a te képmásod volt.

Lili mosolygott.

— Nevezd szerelmi vallomásnak. Hahaha. Egy vak koldus szerelmet vall egy szép fiatal leánynak... Nem rossz... no de halld tovább! Ezentől bárhol voltam, ha te közeledtél hozzám, vagy közelemben voltál, megéreztem azt, szívem megsugta és mind-analyszor megjelent előttem az a világos pont, a te arcod és én tudtam, hogy közel vagy hozzám. Oh ezek a világos pontok világi-

tria ezt is mindeddig ama tények közö sorozta, melyvel bennünk fenyegethet. A nyugt európai hitel teljes elzárkózását jósolta meg arra az esetre, ha tényleg az önálló vámtörvényre lépünk, s mi — valjulk meg gszintén — ebben a tekintetben nem is voltunk nagy bizonyosságban. Nos hát a tegnapi nap ezt a dolgot is tisztázta: az önálló rendelkezéséről szóló törvény benyújtásának híre. A nyugt európai pénzügyek a magyar aranyjárdék árfolyamát az osztrák járdék fölé emelték. Ez olyan, mintha biztatás volna nekünk az eddig követt irányzat folytatására. Nem félünk többé!

Hirdetések

jutányos áron főlvetek

na a kiadóhivatalban.

VEGYESEK.

Uj iparágak meghonosítása.

Az országos ipar egyesület kebelében alakult vegyes bizottság a napokban befejezte tanácskozásainak első ciklusát. A bizottság eddig

négy nagy kereskedelmi ágban forgalomba hozott iparckeket tette vita tárgyává, ugymint a vaskereskedés cikkelt, a norinbergi, a róvidáru- és a kézműári cikkeket. A tanácskozások egyik első és legfontosabb eredményeképpen megállapították, hogy ennek a négy szakmának a cikkeért csaknem kétszáz milliót fizet Magyarország a külföldnek, főleg Ausztriának. Ez egymagában eléggé illusztrálja a megindított akció nagy fontosságát. A bizottság most december és január hónapokban több ülést nem tart és csak február elején folytatja újra a tanácskozásokat.

Ipari szakiskola Győrött. A győri kereskedelmi és iparkamara hétfői gyűlésének főbb tanácskozási tárgyát egy Győrött létesítendő ipari szakiskola képezte. Mint hogy egy ily intézmény iránt ugy a győri törvényhatóság, mint az ottani iparvállalatok és a társadalom előkelősége részéről ezidőszent nagy érdeklődés mutatkozik s a legutóbb létesült győri waggon- és gépgyár-vállalat, mely sok száz munkást foglalkoztat, az iskola végzett növendékeinek azonnal kész kenyérkereső foglalkozást adni, a kamara elhatározta, hogy ez ügyben — ugy, mint az idén megnyílt kereskedelmi akadémiánál is tette, — a kezdeményező lépéseket megteszi, egyttal, példaadásul, meg-

takarított vagyonából 5000 forintot s azonfelül évi költségvetése terhére 1000 forintot szavazott meg az iskola alapítására és fenntartására. Előre állt egyszersmind a társadalmi gyűjtésnek s Győr városát felhívta, hogy egész erővel s anyagi erejét vigye sorompóba az iskola létesítése mellett. A város kezébe fogja venni a dolgot s nagyobb összeggel lép be az alapítók közé. A győriek az iskolát fa- és fémipari szakra tervezik, ily feltétel alatt szavazta meg a kamara is a hozzájárulást s még azon további föltétel alatt, hogy az iskola három év alatt megnyílik.

Kétszáz éves patika. *Sípóc* István, a legrégibb pécsi gyógyszeriar tulajdonosa, 15-én ünnepelte meg negyvenhárom évnyi gyógyszeriar jelenlétében gyógyszeriarának 200 éves fennállását. A mostani gyógyszeriar pazar berendezési és a tulajdonos palotaszéri házában van elhelyezve, mely a régi alacsony ház helyére épült a folyó évfolyamán.

Csak így tovább. Hogy az élelmiszerek hamisítása milyen arányokat ölt a fővárosban, azt a fogyasztók nem is tudják, mert a hamisítás már-már művészet számba megy. Ha tiszta képet akarnánk nyerni erről a hamisításokról, az csak egy esetben volna lehetséges, akkor, ha a hamisítók ösztinte és töredelmes vallomást tennének, amire persze nincs kilátás. Annak különben, hogy

tótták meg az én vakságom fekete poklát!

Itt lecsüggeszté fejtét, elhallgatott. Lálnek a szemekben könyök ragyogtat.

— Egy évvel ezelőt — folytatá Gyuri, midőn mellbajod veszélyes alakot öltött, szinte megjelent előttem az a világos pont, az a fehér átlátszó ködfátyol, de a te arcodat nem láttam benne. Midőn három hóval ezelőt betegséged ismét rosszabra fordult, akkor sem láttam arcodat abban a világos pontban és midőn értem jöttél, szintén megjelent előttem az a fehér ködfátyol, de tégedet nem láttalak benne. Nos volt-e okom azt mondani, hogy néked ma valamibajod van!

— Hidd el kedves Gyuri, nem volt okod, — mondá Lili elérzékenyülve. Igaz, hogy nékem a leg-

jobbán érzem magam, de azt csak a hűvös, ködös időjárásnak tulajdonitom.

Gyuri kékedőleg rázta a fejtét. — Az én sejtelmem nem csal . . . félek . . . nagyon félek, hogy bajod ismét rosszabra terjed.

Az éjszakát mindketten álmatlanul töltötték. Gyuri előt egyre ott lebegett az a világos pont, a nélkül, hogy Lili arcát láthatta volna benne. Lilit pedig szúró fájdalomai nem hagyták aludni. Érezte, hogy Gyuri jól sejtett.

Másnap mellbajja aggasztó mérvet öltött. Anyja orvosot szaladt, ki a beteg ágya előt megjelent s azzal vigasztalta, hogy: »nem tart soká és jobban fogja magát érezni a beteg.«

Nem is tartott soká. Egy óra múlva az anyja jajkiáltásai töltötték be a házat. Egy köhögési ro-

ham ölte meg leányát. Nemsokára Gyuri is hazakerült, a szoba közepén megállt, megtörve csüggedt fővel, remegő szempillákkal, melyek alul bőven csordultak elő zavaros könnyei. Ó már tudta, hogy Lili meghalt. A játék közben, mikor legszenvedélyesebben huzta a csárdást, megjelent előt a világos pont, mely mindig-mindig nagyobbodott, lassan-lassan alakot öltött, míg végre egy halvány leányarcot látott maga előt, lezart szemekkel, csukott ajkakkal, azokon egy-egy pici sötét vörös vércseppei a halál pécétével. . . .

Három héttel ez esemény után olvasható volt a lapokban, hogy egy lövönatu vasuti kocsi a temető közelében agyongyalogt egy vak, hegedűst ki naphosszat ott állt a temető bejáratához támaszkodva.

az élelmiszerek hamisítása így elterjedt, jórésben a hatóság volt az oka. A jámborsággal és a győgségével. Ha egy-egy hamisító elébe kerül a minden kétségen kívül rábizonyosodott, hogy hamisított: a kegyes bíró elítélte — őt forint pénzbírságra, avagy esetleg 10 forintra. Az illető erre vigan leszurta a forintokat és tovább vegyészkedett, mert abból nem őt vagy tíz forint haszna volt. És az újabb hírságtól sem ijedt meg, jól tudván, hogy ezen a révén a tiszta haszonnak csakis pár százalékát veszik el tőle. Most azonban fordult a világ s egy látszik, hogy szigoruban veszik ezeket a lelketlen embereknek a dolgát. Legalább a közgazgatási bizottság két ítélete erre enged következtetést. Az egyik egy tejekereskedő, a másik pedig egy földbirtokos. Az első egy napi elzárásra, az utóbbit pedig már hat ízben kaptak tejhamisításon, tiznap elzárásra ítélték. Az előbbi 50 forint, emez pedig 200 forint fizet még ráadásul.

Előadások a párisi világiál-lításról. Lukács Béla, az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magyar kormánybiztosa szerdán Szege-den a kereskedelmi és iparkamarában folóvasást tartott a párisi kiállításról. Kiemelte különösen, hogy ez az első eset, hogy Magyarország hivatalosan vesz részt külföldi kiállításban. Ezért kell, hogy a kiállítás méltóképpen demonstálja a nemzetet, államot és állameszmét. — Kassán, Földessy dr. a kormánybiztos titkára olvasott fel nagy közönség előtt a párisi kiállításról s bizonyította, hogy a magyar nemzetnek nem lehet elmaradni a kiállításról, ha azt akarja, hogy szuverén önállósága kifejezést nyerjen a külföld előtt.

Új ipari szakiskola. Dániel b. kereskedelemügyi miniszter és Vörösi László államtitkár f. hó 20-án Marosvásárhelyre érkeznek, hogy az ottani állami fa- és fémpipari szakiskola részére fölállított épület felavatásánál jelen legyenek. A miniszter kíséretében több országgyűlési képviselő szintén leutazik Marosvásárhelyre.

A kincstári bányák és a magyar ipar. Az ezredéves kiállítás idején megtartott országos ipari kongresszuson panaszok hangzottak föl a miatt, hogy a kincstári

bányák és kohók termékei az ipari földolgozás részére nehezen hozzáférhetőek és e miatt az iparvállalatok kénytelenek közvetítő-kereskedés útján, gyakran külföldről beszerezni szükségleteiket. Az országos iparegyesület fölírta a pénzügyminiszterhez ebben a dologban, a ki hajlandónak nyilatkozott a kérdés megvitatására az iparegyesületben tartandó értekezletbe képviselőt kiküldeni. Ezt az értekezletet kedden tartották meg Matlekovits Sándor elnöklésével. A pénzügyminiszter képviselőben Wagner Vilmos miniszteri tanácsos és Remenyik Károly főmérnök jelent meg. Az érdekeltektől iparágak részéről gömöri Szontágh Pál, Rauch Ferenc gyárosok és Cserháti Jenő a Gáuzgyár igazgatója terjesztették elő a panaszokat és kívánságokat s a vita során a kincstár és a termékeket igénylő vállalatok közt leendő érintkezésnek oly módokat állapították meg, a melyek alkalmasak arra, hogy az érdekelteket a legteljebb mértékben megnyugtassák. A miniszterium ezeknek a megállapodásnak megfelelő új szabályzatot bocsát ki, a mely valószínűleg újév után életbe lép.

A petroleum kartell. Tavaszszal jár le a petroleum kartell és azóta a petroleum-finomítók gyakran tanácskoznak ugyan, de megállapodásra az új kartell tekintetében nem juthatnak. Az utóbbi napokban Budapesten folytak a konferenciák, de mint megbízható forrásból értesülünk, ez a tanácskozás is eredménytelen maradt.

Szegény szomszéd. Egy uriházba beállt a zongorahangoló:

— Jó napot kívánok. Én a zongorahangoló vagyok . . .

— És miért jött?

— A zongorát hangolni . . .

— A ház asszonya elesodálkodik:

— Én nem hivattam . . .

— A mire mosolyogva felel a hangoló:

— Tudom . . . De a szomszéd rendelt ide. Már ki is fizette a díjat! . . .

Százötven leány — százötven hozomány. Az olasz királyné, egy látszik, nem ad hitelt a nálunk nagy népszerűségnek örvendő dalnak: A jó házassághoz nem kell hozomány. Különbön aligha tartotta volna szükségesnek azt a jószerű intézkedést, hogy évenként

150 jómogaviseletti szegény leánynak fejjenkint 30 aranyat juttat hozomány gyantán. A házasságra ösztönzés ezen módja különben a pápai uradalom idejében divat volt Rómában. A megajándékozott leány nem kaptaik mindjárt a pénzt a kezükbe, hanem az utalványt. Október havában, a rózsaszünet napján a 150 megajándékozott leány fehérruhába öltözve, bokáig érő fátlyallal és az utalványt ötvökre tűzve ünnepléses körmenetben jártak be a szent város fútáit, hol nagy nézőközönség várta őket. — Különösen a házastuln akará legénynek várták türelmesen a napot; nem csoda tehát, ha a megajándékozott szüzek csakhamar főkötő alá kerültek. Ezt a régi népszerű szokást a királyné ismét föléviteni és e célból 75 leány részére kiutalványozta a szükséges összeget. Az összeg másfél és a római hölgyek adják össze. A római leányok és legények pedig ugyan, reménykedve várják a rózsaszünetet.

A börtartell és még valami.

Következik az új év, következnek az új börtökétek és az ismert börtökartell egy saját lapjaiban, mint a napilapokban, melyek nem irányoznak tudósításokat várnának, félre veri a harangokat. Hogy miért veri félre a harangokat? Hát az nagyon világos és megszokott valami így kötecs előtt. Minél több bört szeretne nemcsak olcsón — és pedig kisebb állattör, hanem ameddig is, a kiktől az állattörököt megvásárolják. Jól csinálják ők a maguk dolgát, már azt meg kell engedni. Mikor elismerték, hogy tényleg magasak a börtárak — akkor ők tartózkodtak a vásárlástól, mivel pedig a legutóbbi budapesti ország börtvásárlókban minden bört el kellett jó árban, a további ármelekedéseket úgy akadályozták meg, hogy hétről-hétre 2000 drb bört hozatnak Kalkuttából. Kettős célja van ennek az idegen börtbehozatalnak; az egyik az, hogy a magyarországi nyersbört-anyag beraktározódjék, a másik meg, hogy a magyar börtkereslet-hiánya utalva, az árakat lenyomhassák és a jövő évre szóló kötéseképt potom árban csinálhassák. Így nemcsak a kalkuttai drágább börtököt lehet megfizetni, hanem még tiszta haszon is marad a kartellisták számára. A börtökartellnek

kár azonban ekkora erőlködést csinálni az árak lenyomása végett, hiszen már sokszor tapasztalhattak, hogy a magyarországi méhészekkel nagyon könnyű elbánni és hiába figyelmeztetik azokat, hogy részen legyenek; azután meg az orsz. ipar-egyesület is, a melynek a kisipar volna a célja, beáll a kartelek megmentői közé és így a közel jövőben nincs mit tartani attól, hogy a kartelekre rájár a rud. A mézszárosok dolgán azonban, ha sem ők maguk, sem a kartelek megrendszabályozására hivatott fórumok nem akarnak is segíteni, mégis segíteni hajlandó egy keletkezőfélben levő vállalat egy millió forint alapítókévé, de nem papírosan levélvel, hanem tényleg befizetett pénzzel, akár a Magyarországon termelt bőrök értékesítésére vállalkozni. A tervezet szerint a vállalat teljes napi áron venné át a bőröket, de azért előleget is nyujtana úgy, hogy az a beszállított bőrökkel lehetne lassankint törleszteni.

Plakát-kiallítás. A jubileumok és a kiállítások korszakát éljük. Jubiläum mindenki és kiállítanak mindenfelét. A legújabb kiállítási tárgy pedig — a plakát. Szt-Pétervártól nyílt meg a napokban ilyen újmodi kiállítás. Rendkívüli szenzációk keltek és a helyiségek folyton zsúfolva vannak. Hogy mi csábítja az embereket legjobban, az itt is érvényre jut, mert a plakátok orszálmérészen női képek díszlegnek. Természetesen legtöbb nem épen díszkrét és méltán eshetnének ámulatba, miként téri meg ezeket a tulajdán orosz rendőség, ha nem jönne tekintetbe, hogy kiállítások — franciák. Már pedig mindkét fél himes tojásként őrzi az orosz-francia szövetséget és holmi plakát-históriákkal szemben még az orosz rendőség is szemet huny, ha célrányos. A nőket ábrázoló hirdetésmények után legtöbb a minuciósan kidolgozott mindenféle tárggyal hivalkodó plakát. Nagyrészt németországi hirdetésményekre hívják föl a néző figyelmét. Harmadsorban következnek az állatoké. Az egész állatvilág be van mutatva, ott svúkszot ajánl a kolibri, ott befűt konzervet az antilop. Legkevésbé, számára nézve csak őt, a történelmi alakok képével ellátott. Négy I. Napoleont ábrázolja, egy pedig Árpádot, s ez a milenniumi kiállítás hirdetője.

Iparkamarák. Pozsonyból értesítenek bennünket, hogy az ottani ipartestület mozgalmat indított az iránt, hogy az országban külön ipar kamarákat lébítsenek. Az ipartestület abból indul ki, hogy az ipar és kereskedelem érdekeit a külön kamarák sokkal hathatósabbban tudnák megvédeni.

Szállítási adó Zimonyban. Zimony város képviselőtestületi ülésén elhatározták, hogy minden érkező postacsomag után, ha 5 kilogramnál nem nehezebb, 20 krajcár vámot szednek a város pénzátára javára. Azonkívül mindenféle szállítmányt, akár postán érkeznek, akár másképpen, megvámolnak. A kiküldött bizottság tervezert lapstromot állított össze és jó belátása szerint egész vámtarifát szabott a legkülönfélébb árucikkekre. Hogy mik a részletei a zimonyi képviselőtestület határozatának, azt még nem ismerjük, de az kétségtelen, hogy a postaszállítás megrágrításához a felettes hatóságok semmi esetre sem fogják beleegyezésüket adni, mert a községi szükségletek fedezésére összegek a postaszállítás megrágrítása árán nem szerezhetők be. Valószínű, hogy a belügyminiszter a zimonyiak önálló vámtarifáját, ha előbb meg nem gondolják a zimonyiak, alaposan meg fogja nyírálalni.

A kiállítási bizottságok föl-ozlatása. Most, hogy az ezredés kiállítás érmeit és okleveleit is nem sokára ki fogják osztani, véget ér a millénáris nagy napok utolsó epizódja. Ezután már csak egy következik: a kiállítás bizottságainak föl-ozlatása. Erre vonatkozólag a kereskedelmi miniszter a napokban az alábbi leiratot küldte az ezredés kiállítás pécsi kerületi bizottságának: „Az ezredés országos kiállításban résztvett kiállításoknak az összbíró bizottság által megítélt kiállítási érmeik és oklevelek elkészülvén, azokat szíves kiosztás végett már előzőleg a kerületi bizottsághoz leküldöttem, úgy, hogy a kiállítási érmeinek és okleveleknek ezen kiosztásával befejezték a kiállításnak ezen függőben maradt ügye is. Midőn a kiállítási munkálatok teljes befejeztével a kerületi és helyi bizottságok működését is befejeztetnek nyilvánítom, egyttal ószinte köszönetemet fejezem kiugy a kerületi, mint a helyi

bizottságoknak azon hazafias és buzgó közreműködésért, a melylyel engem a kiállítás rendezése körül annyi odaadással támogatni szívesen voltak. A miniszter helyett; Vörös, államtikár.”

Felolvasás a háziliparról. Az Országos Iparegyesület összes osztályai egyttés ülést tartottak szerdán Matlekovics Sándor elnöklete alatt, amelyen dr. Kovács Gyula felolvasást tartott a magyar házi ipartörzskönyvről. A törzskönyv vármegyék, községek és iparágak szerint mutatja ki a magyar háziparban készülő cikkeket, a háziparparl foglalkozó családök számát, az évi termés mennyiségét és végül piaci értékét. Érdekes adatokat említtet azután a termelt darabok számára nézve. Szinte meglepő például, hogy Hajdúvármegyében 500.000 frot keresnek meg évenként számlafonással, a nyitraimegyei Tura község egy maga 60.000 frot vesz be évenként szintén számlafonásból, Tiszolc 80.000 frot vesz be kupákért dzsákért, az árvaimegyei szegény nép pedig 130.000 frot keres gyolcskészítéssel.

Pénzügyi paloták a vidéken. A kereskedelemi miniszter a nagyobb vidéki városokban új vasuti állomásépületeket emelt mint egy három millió forintnyi költséggel. Ehhez hasonló intézkedést tervez ezenkívül a pénzügyminiszter is, aki a jövő évben öt vidéki városban lébít modern pénzügyi palotákat. Ilyen új palota lesz Mármaros-Szigeten, amely 60.000 frot költséggel egy régi kincstári épület helyén a pénzügyigazgatóság, adóhivatal, pénzügyörög elhelyezésére nagymérvű átalakításokkal fog készülni. Ennek tervét az államépítészeti hivatal már is elkészítette. — Veszprémben a pénzügyigazgatóság elhelyezésére szolgáló jelenlegi épület igen rozszán állapotban van s helyiségei szűkek. Ezt az épületet átalakítják, helyre állítják és egy toldaléképülettel bővítik. Eure az építkezésre előzetes számítás alapján 12.000 frot lesz szükség. — A Makón emelendő pénzügyi palota költségvetési és terveti már elhészültek. A kerületi és helyi bizottságok a költségvetés szerint ez az egészen új építkezés, amelyet tavasszal tényleg megkezdének, 87.533 fribba fog kerülni. — A Brassó városá-

ban emelendő pénzügyi palotát a miniszter nagyszabásúvá építteti, mint a hogy tervezte s ezért az eredetileg rá szánt 200.000 frt helyett 160.000 frtot fog erre a célra fordítani. Végül pedig Ungvárt építenek új pénzügyi épületet 75.000 frt költséggel, amelyben a pénzügyigazgatóság, adóhivatal, pénzügyőrség helyiségei, valamint a pénzügyigazgató lakása lesz elhelyezve.

Városi munkaközvetítő-intézetek. Ezzel a címmel Andor Endre dr. miniszteri fogalmazó az országos iparegyesületnek csütörtökön délután Falk Zsigmond elnöklésével tartott egyetemes ülésén folvasást tartott. A fololvasó bevezetésképpen változta a munkanélküli ipari munkások sajnálatos növekedését Budapesten és a vidéken s rámutat ennek egyik okára, mely a munkaközvetítés ügyének rendezetlen voltában keresendő. Jellemző, hogy budapesti gyárosok bécsi munkaközvetítő-intézetekhez is fordulnak akkor, a mikor a statisztika szerint budapestben a legtöbb ipari szakmában a munkások 19 százaléka van munka nélkül. Németországban a városok vették kezükbe e fontos ügy rendezését. E városi munkaközvetítő-intézetek szervezését és berendezését a fololvasó helyszíni tanulmánya alapján behatóan ismertette. A szóban levő intézeteket föntartja vagy támogatja az illető város. Az intézet egyenként számban munkások és munkaadókból alakított páratlan bizottság fölügyelete alá van helyezve. Ingyenesen közvetíti az ipari munkásokat, napzámosokat, tanulókat és női cselédeket. Az állam a kezelési költségek egy részével s telefon berendezésével támogatja őket. A közvetítés technikája fölülte egyszerű, úgy hogy a legműveltelebb munkás is könnyen hozzáférhet az intézethez. Sok helyt a munkaadók és munkások egyesületei a város támogatása mellett szövetkeztek egy közös intézet létesítésére s annak kebelében a közös érdekei oltalma alatt készen fér meg a burszua munkádó a szocialdemokrata munkálás. Ma a városi közvetítő intézetek egymással kapcsolatba hozása és ez intéze-

tekkel a munkanélküliek segítségének kapcsolatba hozatala van napirenden. Nálunk sem lesz a kérdés rendezése soká mellőzhető. A mezőgazdasági munkaközvetítés terén a napirenden levő munkástörvényjavaslat szerint már az állam lép föl kezdőleg, a cselédközvetítés elől legalább a főváros soká el nem zárkozhatik, az ipari munkaközvetítés terén, a fololvasó szerint, szintén az államnak kell kezdenie valamit s erre vonatkozólag legközelebb részletesebben kidolgozott konkrét javaslatot fog bemutatni. A rendkívül érdekes és tanulságos fololvasásról újabb egyetemes ülés fog vitatkozni.

Az új bélyegjegyek. Az 1898. évi január 1-én kibocsátandó új okmány-bélyegok az állam-nyomdában elkészültek. Összesen 35 féle bélyeget készítettek és ezek közül 15 féle fillérré, 20 féle pedig koronára szól. A most forgalomban levő 1883. évben kibocsátott bélyegoket 1898. március 31. vonják be.

A sárosmegyei opálbányák. A sárosvármegyei Vörösvágás és Dulnik községek határában levő opálbányákat a magyar állam tulajdonát képezik, de mintegy száz év óta bérbre voltak adva, értesüléstünk szerint — a pénzügyminiszterium állami kezelésbe veszi.

Az osztrák-magyar bank ideai üzlete. A jegybank főtanácsának a napokban tartott ülésén a vetítők a lefolyt év üzleteredményéről is beszámolt. — E szerint az ideai osztalék — a mult évi 43-40 frettal szemben — valószínűleg csak 37 és 38 frt között fog mozogni. A csökkenés oka a lombárd-és az eszkomptüzet kibebbedésében keresendő.

Külföldi cégek megbízhatósága. Több es. és kir. konzulátus jelentése szerint üzleti körünk az utóbbi időben gyakrabban kirosítottak meg oly külföldi cégek által, a melyekkel összeköttetésbe léptek, a nélkül, hogy azok megbízhatósága és hitelképessége felmagukat előzőleg kellőképp tájékozták volna. Hasonló eseteknek elejét veendő, ismételten figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy mielőtt

előttük ismeretlen külföldi cégekkel üzleteket kötöznének, azon felül a szükséges információkat külföldön székülő osztrák-magyar konzuli hivataloktól mindenkor szerezzék be, a melyek ez adatokat készségesen becsájítják az illeték rendelkezésére.

Lapkiadó-tulajdonos:
A pécsi ipartestület.
A szerkesztésért felelős
Ballier Sándor.

HIRDETÉSEK:

Gyermekruhák!

Az igen tisztelt

szülők figyelmébe!

olcsó és esinos ruhák

diákok részére kaphatók.

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCS.

☞ Király-utca, bazár-épület. ☞

Saját gyártásu

gépszijjak

a legjutányosabb áron és legjobb minőségben kaphatók

Köfler testvérek
— és társa
bőr-raktárában
Pécsett.